

Hallo, hier is *Anne-Catherine* ! Zij volgt de vorderingen van de projecten van het Werk der Broden al van bij het prille begin, toen de bouw van de *Sint-Antoniusschool* in *Dugawar* in India nog moest beginnen. Ze is lector aan een bekend onderwijsinstituut in Brussel en ze is dan ook bijzonder gevoelig aan problemen die met onderwijs te maken hebben.

Dit jaar kon ze niet langer weerstaan, want er deed zich een unieke kans voor om zelf ter plaatse te komen kijken naar het wereldje dat wij elk trimester op deze bladzijden voor u trachten te beschrijven ! In India vallen wij voortdurend van de ene verbazing in de andere, zoals u zult kunnen vaststellen als u *Anne-Catherine's* getuigenis hier leest...

Het is tien uur 's avonds. Na een vlucht van tien uur – elf, eigenlijk, elf uur en 10.000 km om van de ene wereld naar de andere te reizen. De mijne. Die ik ken. En India, dat mij onbekend is. Lichtjaren scheiden beide werelden. Het is voor mij nochtans een gemakkelijke overgang, want ik reis met Molly mee. Ik die zo vaak alleen heb gereisd dat het een gewoonte is geworden, word dit keer in de watten gelegd en vergezeld als een kind. Puur comfort, gewoon. Dat dacht ik toch...

Voor Molly is dit in zekere zin thuiskomen. Zij zal mijn gids en mijn gesprekspartner zijn voor de duur van mijn verblijf. Wat een luxueuze manier van reizen is dit, want het is voornamelijk een uitwisseling tussen ons beiden: zij deelt met mij haar ervaringen met India, en ik deel met haar mijn westerse reacties - maar ook de blik van een vakmens. Ik geef al 20 jaar les. In Spanje en in Afrika, maar vooral in België.

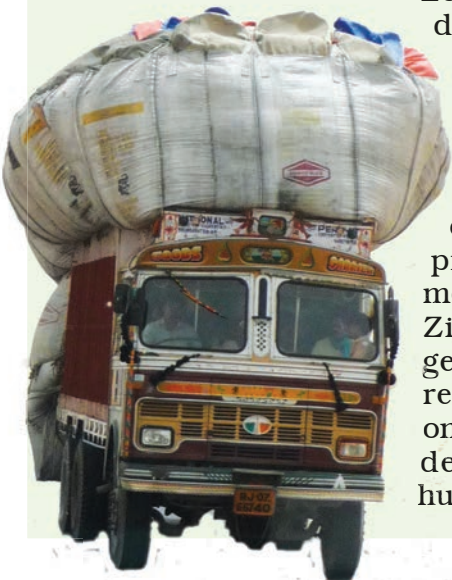
Zonder zelf in het onderwijs te staan hebben Marc en Molly, dankzij het *Werk der Broden*, hier de *Sint-Antoniusschool* opgericht, evenals alle sociale projecten die hiermee verbonden zijn. Zij hebben mij uitgenodigd om deze realisaties te komen ontdekken, gedurende twee weken, en hun mijn bevindingen

Het is warm...
erg warm ! Maar
de ontvangst is
onvergetelijk.

mee te delen als lesgever en als mens. Wij zullen elkaar veel te vertellen hebben. Ik weet niets over India. Ik ben er nooit geweest en ik heb mij bijna niet voorbereid voor mijn vertrek. Mijn indrukken zijn dus die van een nieuwkomer, en in die zin interessant, maar misschien daarom ook ver van realistisch en eerder naïef.

Onze aankomst is alvast een beetje surrealistisch. We hebben een klein half uur nodig om onze chauffeur te vinden. Daarna wacht ons een reis van 4 uur : de 200 km die de luchthaven scheidt van de *Sint-Antoniusschool*. Het is warm buiten, verstikkend warm. Maar zoals ik comfortabel vervoerd word, in een auto met airco, heb ik al gauw het gevoel dat ik thuis voor de televisie zit. Mijn eerste contact met India verloopt van achter autoruiten. Ik neem alles gretig in mij op. Het enige dat ontbreekt zijn de geuren van India. Maar die nemen wij dubbel zo krachtig waar als we eenmaal uitstappen als we ter bestemming zijn gekomen. Onderweg maken wij al volop mee wat wij tijdens ons verblijf hier de hele tijd zullen ervaren: verrassingen, lachbuien, humoristische reacties op situaties waarin wij terecht komen – en God weet dat dit dikwijls gebeurt, de ene situatie is nog verbazender dan de andere – en de grootste vreugde is dat we ze kunnen delen. Wij zitten met vijf mensen in de auto. Ik ben de enige Belgische, maar mijn Indische medereizigers genieten

evenzeer als ik van onze wederwaardigheden onderweg. Wat zouden wij ons ook niet lichtjes verbazen over de hoogte van de vrachtwagens die hier echt naar de hemel reiken? En waarvan de levendige kleuren in het oog springen, zelfs in het donker? Wat zouden wij niet geamuseerd zijn door de altijd onvoorspelbare manoeuvres van de bestuurders, die naar alle kanten afslaan of de weg oprijden, soms zelfs vanuit de tegenovergestelde richting of vanuit een nabijgelegen veld? Wat is het een bron van vreugde voor ons om er achter te komen hoe het grote verkeersspel hier wordt gespeeld, als waren alle voertuigen hier botsauto's! Als ik zou beweren dat ik er volkomen gerust in ben en compleet ontspannen in de auto zit, zou dat toch lichtelijk overdreven zijn. Om eerlijk te zijn: ik heb twee weken nodig gehad om te wennen aan deze rijstijl, en ik heb voor mijn leven gevreesd toen de jonge buschauffeur op de terugweg naar Delhi plots zin kreeg om te gaan racen tegen een tweede bus, die blijkbaar door een van zijn vrienden werd bestuurd. Zonder ook maar enigszins rekening te houden met de ouderdom van zijn voertuig en het grote aantal passagiers, zwangere vrouwen en pasgeborenen inclus... wat mij overigens ook verbaasde was

het feit dat ik mijn plaatsje op de bus niet mocht kiezen: vrouwen zitten hier verplicht vooraan, en daar helpt geen lievemoderen aan! Maar wat een vreugde is het om ergens te verblijven waar je van de ene verbazing in de andere valt: een snelweg waarop apen rijden, zittend op de bagagedragers van fietsen, en ons door de ruit met gebaren duidelijk maken dat ze ons hun half opgegeten banaan aanbieden! Waar koeien in alle rust midden op de weg rondwandelen, zonder acht te slaan op de metalen bolides die hen voorbijsteken. Waar de hindoes op bedevaart, als ze per ongeluk enkele druppels gewijd water iets te snel hebben laten vallen zodat ze op ongewijde grond vallen, hun woede aan de automobilisten kenbaar maken door een geïmproviseerde sit-in te organiseren, die de weg monochroom oranje kleurt; waar zelfs de politieagenten zich respectvol onderwerpen aan deze heilige vastbeslotenheid, buigen en zoals alle andere gebruikers van de 'snel'weg dan maar rechtsomkeer maken en een geïmproviseerde route door de velden volgen, een manoeuvre dat wat leven brengt in de geïsoleerde dorpen, die dan plots worden opgevrolijkt door de komst van zo'n onverwachte processie.

Ik ga hier geloven dat alles kan, dat er geen einde komt aan de verrassingen.

Regels, ja maar... in alle soepelheid!

Het zou een vergissing zijn te besluiten dat dit land geen regels kent. Er wordt geclaxonneerd, versneld, plots van rijvak veranderd, maar bestuurders begrijpen elkaar en hanteren allemaal dezelfde rijstijl. Op een ander gebied heeft mijn korte kennismaking met India mij laten zien hoezeer het kastensysteem, de garrangeerde huwelijken, de seksuele discriminatie, de religieuze en lokale gebruiken en geloofspunten de onderlinge verhou-

Moeilijk om hier aan uit te kunnen, soms... India kent vele tradities die soms fel verschillen van de ene regio tot de andere.

dingen en de gedragingen codificeren en dus beperken en daardoor ook de ontwikkelingsmogelijkheden limiteren. Het heeft geen zin om hier een project op te starten zonder op de hoogte te zijn van de onderhuidse krachten die het sociale leven in India sturen. Hoe valt het te rijmen dat de Indiase grondwet een van de meest democratische ter wereld is, als we weten in welke mate deze stilzwijgend in stand gehouden regels daar in de praktijk van afwijken? De kracht van tradities. Decentralisatie.

Gebrek aan overheidsmiddelen om de eigen grondwettelijke idealen te realiseren. Er zijn wel schoolgebouwen, maar die staan leeg; Er is immers geen geld om onderwijzers te vormen en tewerk te stellen.

Als er als bij mirakel toch ergens een school wordt geopend, plegen de gezinnen zelfcensuur om de hiërarchie van de kasten te respecteren, en een groot aantal kinderen die baat hadden kunnen hebben bij zo'n mirakel blijven thuis, waar ze veroordeeld zijn tot analfabetisme.

Gezien al deze omstandigheden is het werk dat hier geleverd wordt dankzij het Werk der Broden echt bewonderenswaardig. Eén ding is zeker: de Indische vrouwen en mannen (laten we meteen de tradities maar op hun kop zetten en de vrouwen eerst plaatsen) die ervan kunnen genieten, zijn echt gelukkig. De aanvragen tot inschrijving aan de *Sint-Antoniusschool* blijven maar binnenstromen. De leerkrachten zijn blij dat ze er mogen komen lesgeven of een ander beroep uitoefenen. De ouders uit de dorpen waar de leerlingen vandaan komen zijn trots op hun nakomelingen, blij dat ze dankzij hen een venster op de wereld ontdekt hebben en de vormingen kunnen komen volgen die door de sociale werkers van dit project worden gegeven. Degenen die een vorming volgen om aan de slag te gaan met microkrediet, voeding, hygiëne of snit en naad mogen eindelijk beginnen te geloven in een toekomst.

Meisjes eerst

Het blijft nochtans zeer moeilijk om de ouders ervan te overtuigen dat ze hun dochters naar school moeten sturen. De lokale overheden zijn dikwijls niet bereid om ontwik-

Binnenkort wordt hier het startschot gegeven voor een betoging! De dorpsvrouwen eisen een betere hygiëne in de dorpen.

kelingsprojecten te ondersteunen tenzij ze er zelf een voordeel bij hebben of er een middel in zien om hun eigen macht te versterken. De reflex van corruptie en hand- en spandiensten is alomtegenwoordig, de elektrische leidingen van het dorp, die naast de school lopen, zijn zo onbetrouwbaar dat kortsluitingen en brandhaarden frequent voorkomen. De wolkbreuken van de moesson maken de wegen soms onbrijdbaar. Het is heel moeilijk om vakbekwame leerkrachten te vinden, aangezien velen slecht een opleiding hebben genoten die zuiver uit het hoofd leren en herhaling inhield, een opleiding die ze ongewijzigd reproduceren. Het is moeilijk om hen een vorming te geven, moeilijk om hen te doen toegeven dat samenwerken een noodzaak is en dat ze altijd moeten trachten zich te verbeteren, enz. Het is dus een echte strijd. Maar geloof verzet bergen. Marc en Molly hebben het geloof. En de steun van het *Werk der Broden*.

De aanhouder wint

Wat hier al is gerealiseerd is prachtig. Ik kan onmogelijk inschatten hoeveel energie en vasthoudendheid hier al in geïnvesteerd zijn. Maar ik voel wel aan dat het enorm moet geweest zijn. Ik heb dag aan dag, zowel ter plaatse als in Brussel, ondervonden hoe groot het engagement is dat deze projecten vereisen. Ontmoediging ligt vaak op de loer, maar tegen alle tegenslagen in blijft het werk doorgaan en de geleverde inspanningen worden ook beloond. We zijn hier ver weg van de problematiek van de miljoenen kinderen en volwassenen die in Delhi op straat leven of in Katmandoe of Calcutta, die op duizend verschillende manieren worden uitgebuit, die geen affectie kennen en geen richtpunten, die gemakkelijk vervallen in druggebruik en geweldpleging, die

slapen op de kaaien, onder de bruggen of in de goot... De keuze, voor de *Sint-Antoniusschool* en de sociale opvoeders, is weliswaar gevallen op een van de meest achtergestelde gebieden van India, maar het is een landelijke streek, waar familiale structuren nog intact zijn en zelfs vrij solide. Mensen worden nog met liefde bejegend, krijgen een structuur aangeboden en leven hier een vredige natuurlijke omgeving. Ze kunnen zich dan ook gemakkelijker inpassen in een vormingsproject.

De leerlingen van *Sint-Antonius* zijn gelukkig. Dat hebben ze mij zelf gezegd, en dat kan ik ook zien. Er liggen wegen en het reliëf is er vlak, zodat honderden leerlingen dan ook met de fiets naar school kunnen komen. Wat een mooi leven! De ouders zijn vragende partij en betrokken partij: een aantal onder hen hebben geld bijeengelegd voor de aankoop van een minibus om de kinderen uit hun dorp naar school te vervoeren. Om iedereen te kunnen bereiken is er besloten om uit elk gezin slechts één of twee kinderen te kiezen, die hun nieuw verworven kennis dan naar hun naasten kunnen overbrengen – maar zij zijn wel afkomstig uit 72 verschillende dorpen ! Dankzij de nieuwe zonnepanelen en de generator kunnen zij voortaan de herhaaldelijk voorkomende elektriciteitspannes opvangen. De sociale werkers worden met ongeduld verwacht in de dorpen, waar nieuwe vormingscursussen worden gepland. Allemaal bemoedigende tekenen. Allemaal aanwijzingen dat de geleverde inspanningen vruchten opleveren. Dank aan allen die dit project steunen, in naam van al degenen wiens leven erdoor verbeterd wordt.

Bijzondere herinneringen aan deze reis ?

De vreugde omwille van het ontstaan van een vertrouwelijke omgang, die in België toch minder sterk naar voren komt, met de vrouwelijke leerkrachten van de *Sint-Antoniusschool*, bijvoorbeeld, maar ook met de dorpsvrouwen, ontstaan in de loop van onze privégesprekken of hilarische momenten zoals bij onze wederzijdse danslessen op het appartement, of onze zang en dans op de speelplaats ter gelegenheid van een Hindoe-feest.

Onze plagerijtjes 's avonds, als we genoten van onze welverdiende rust tijdens het avondmaal, met Molly, Mina, Krishna en pater Borgia, na de zware werkdagen in dit uitputtende klimaat.

De bezoeken, in de dorpen, aan de gezinnen, de families van de leerlingen: totale armoede, maar een fabelachtige ontvangst en een grenzeloze gastvrijheid.

Maar ook een jongetje en zijn moeder, die in de schaduw van hun bescheiden huisje zitten, door ziekte zodanig vermagerd dat ze wellicht nooit meer kunnen opstaan, wachtend, berustend, op het einde van hun korte levens, ver weg van elke vorm van gezondheidszorg – en er is niemand die ook maar iets om hen geeft.

De eerste betoging van dorpsvrouwen, om aan de overheid te vragen een systeem van drinkwatervoorziening en openbare toiletten te installeren (er is geen enkel toilet in het dorp !).

Een zeer eenvoudige, maar schitterende wandeling bij zonsondergang: een rondleiding op het schoolterrein om de toekomstprojecten te evalueren, de bouwprojecten en de opleidingen die nog gaan komen, rondstruinend in "familieverband": in gezelschap de het schoolpersoneel en hun kinderen.

Onze bezoeken aan de andere projecten en de Bijbelse ontvangst die ons daar soms te beurt viel: fijne olie op onze voeten, een bloemenkrans, thee, vruchten en koekjes... we schaamden ons haast! Overal heb ik authentieke verfijning en buitengewone eenvoud en vriendelijkheid ondervonden in mijn contacten met de mensen.

Ik heb eigenlijk te veel intense herinneringen op menselijk vlak om ze hier allemaal te vermelden. Ik zal er tot slot mee volstaan mijn hoed af te nemen en in naam van de duizenden Indiërs wiens leven beter is geworden dankzij uw steun en uw werk, allen te danken die de projecten van het *Werk der Broden* tot stand hebben gebracht.

Anne-Catherine D.

BIC : CPHBBE75 — **IBAN** : BE90 1262 0485 0532

(Fiscaal attest, 40€ min.). **Werk der broden** vzw,

A. Delzennestraat 9, 7800 Aat. <http://www.WerkDerBroden.org>